

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Факультет іноземної філології
Історичний факультет

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції
20 березня 2020 р.*

Харків – 2020

УДК 81'243
ББК 81.2
С91

Укладачі: Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

Організаційний комітет конференції:

І.Ф. Прокопенко – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, ректор (голова);

Ю.Д. Бойчук – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи ХНПУ імені Г.С. Сковороди (заступник голови);

Хошіно Юічі – Другий секретар Посольства Японії в Україні (заступник голови).

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей I Міжнародної науково-методичної конференції, 20 березня 2020р. – Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020. – 258 с.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
Протокол № 4 від 15.06.2020р.

До збірника увійшли тези доповідей, присвячені проблемам східної філології, освіти та виховання, методики викладання сходознавчих дисциплін, перекладу, літературознавства, історії, економіки, політики, соціуму країн Сходу. Розраховано на наукових працівників, викладачів, аспірантів, студентів філологічних та історичних спеціальностей.

Видано за рахунок укладачів

©Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
© Н.В. Руда, Л.М. Ямпольська

«HANYU JIAOSHENG»	57
Золотухіна Н.А. Використання онлайн додатків як засіб формування граматичної компетенції китайської мови.....	59
Ільченко А.Р. Сучасні підходи, методи та прийоми викладання китайської мови в контексті розвитку здібностей до запам'ятовування ієрогліфів.....	61
Лейба К.Ю. Методи викладання лексики на різних етапах вивчення китайської мови.....	63
Макітренко К.О. Методи викладання ієрогліфіки китайської мови.....	65
Соколова А.Р., Федюк В. Ю. Інтерактивні методи навчання китайської мови дітей дошкільного віку.....	67
Чихаріна К.І. Особливості викладання фонетичного аспекту китайської мови.	69
Щербакова К.О. 汉语听力技能训练方法.....	71

ОСВІТА ТА ВИХОВАННЯ В КРАЇНАХ СХОДУ

Науменко С.С. Освіта обдарованих дітей: державна політика Китаю.....	74
Олійник Ю.О. Особливості розвитку навчальних закладів Японії.....	75
Xie Fei. Educational Opportunities for Chinese Citizenship Values Aabroad Promotion.....	78
Ступченко Є.Г. Становлення та роль освіти в Арабському халіфаті.....	80
Wu Yanlin. Talantness Concept and its Influence Over Nowadays China.....	82
Han Zhangliang. Sport Education Work with Disabled Children in China: Why It Fails.....	83
Щербакова О.В. Шкільна справа та зародження педагогічної думки у стародавньому Китаї.....	85
Ян Чжуан. Розвиток вищої освіти Китаю в умовах стратегії «Один пояс- один шлях».....	87

ТЮРКОЛОГІЯ

Покровська І.Л., Йилдиз Уміт. Діяльність тюркологічних осередків закладів вищої освіти України.....	88
Йилдиз Уміт, Йилдирим Гюльчін. Культурні елементи в турецьких казках і їх використання у навчанні турецької мови (Türk Masallarında Kültür Öğeleri ve Türkçe Öğretiminde Kullanımı).....	90
Їлмаз Озан. Роздуми про перську граматику в коментарі Сууді Босневі XVI-го століття до поеми «Гулістан» (XVI. Yüzyıl Şârihlerinden Sûdî-i Bosnevî'nin Gülistân Şerhinde Farsça Dilbilgisine Dair Görüşleri).....	93
Челіксап Сефа. Використання візуальних елементів і орієнталізм (Görsel Öğelerin Kullanımı ve Oryantalizm).....	95
Акденізлі Фуат. Реформа турецького алфавіту як візуальний показник впровадження західних норм і ідеалів (Batılılaşmanın Görsel Bir Göstergesi Olarak Türk Harf Devrimi).....	97
Акденізлі Коджагюль Ділек. Відображення орієнталізму у зовнішній політиці у новому столітті: закон про фінансування з-за кордону ісламських організацій в Європі (Yeni Yüzyılda Oryantalizmin Dış Politikadaki Yansımaları: Avrupa'da İslam Derneklerine Yönelik Yurtdışından Finansman Yasağı).....	99
Алибекироглу Сертан. Турецкие идиомы, отражающие мимику человека.....	101
Чиалашвили-Гордеева Е.Ш., Рамазанова Ш.И. Проблема диалога Востока и Запада в литературе постмодерна.....	104
Джигора Н.О. Особливі підходи в навчанні дітей абетки турецької мови в контексті нової української школи.....	106
Дурланик М. Латіф. Стадії розвитку сучасної лінгвістики та видатні філологи у період Турецької Республіки (Modern Dil Biliminin T.C.	

1. Судаков А.В. Формирование информационно-образовательной среды. Школа. – 2006. - №2.
2. Al-Seghayer, K. The effect of multimedia annotation modes on L2 vocabulary acquisition: A comparative study. Language Learning & Technology, 5(1), 2001: 202-232
3. Bai JH. Making Multimedia: An integral part of curriculum innovation. Journal of the Chinese Language Teachers Association. 2003;38:1-16.
4. Bai JH. Making Multimedia: An integral part of curriculum innovation. Journal of the Chinese Language Teachers Association. 2003;38:1-16

СУЧАСНІ ПІДХОДИ, МЕТОДИ ТА ПРИЙОМИ ВИКЛАДАННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗДІБНОСТЕЙ ДО ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ІЄРОГЛІФІВ

*Льченко Анастасія Русланівна, студентка 2 курсу факультету іноземної філології
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди*

Науковий керівник: викладач кафедри східних мов С.С. Науменко

Китайська мова (中国话, 中文, 汉语) є однією із стародавніх мов світу, яка налічує від 60 000 до 100 000 ієрогліфів. Наприклад, Великий словник китайських ієрогліфів (汉语大字典) містить приблизно 70 000 ієрогліфів. Своєрідність китайської мови пояснюється тим, що вона є мовою культури, історія якої налічує кілька тисячоліть. Китайська писемність удосконалювалась протягом століть та передавалась із покоління в покоління.

На сьогодні мова Піднебесної слугує засобом формування необхідних для професійного спілкування умінь, а також є своєрідним інструментом для розвитку й активізації психічних пізнавальних процесів особистості, зокрема, формування цілісного системного мислення, що, безмовно, підвищує рівень соціальної адаптації.

Запам'ятовування ієрогліфів — копіткий і часто недостатньо ефективний процес, з огляду на деякі особливості китайської ієрогліфічної писемності: велика розбіжність між формою та звучанням, велика кількість знаків, складна структура, безліч різновидів графічних елементів, незначна кількість опорних закономірностей, повне та скорочене написання й незавершена стандартизація [3], — які роблять її вельми складною для засвоєння [1].

Для оволодіння настільки специфічною писемністю вимагається залучення максимальної кількості механізмів психіки та інтенсивне використання всіх видів пам'яті. Оскільки практично не буває індивідів з однаково розвиненими та натренованими психічними функціями мозку та пам'яттю, колективне навчання ієрогліфічній писемності, що ґрунтується на певній кількості універсальних прийомів та методів, часто не приносить бажаних результатів.

Одним із найбільш популярних підходів, націлених на успішне запам'ятовування ієрогліфів, є оволодіння ієрогліфічною писемністю через вивчення базових знакових елементів — графем, на основі яких укладена класифікація ієрогліфів та які мотивують їхні смислові значення. Наприклад, фонетик 巴 *bā* є частиною наступних ієрогліфів: 疤 *bā* (шрам), 把 *bǎ* (ручка, рукоятка), 爸 *bà* (батько), 吧 *bā* (звуконаслідування ударів). Таким чином, додавання графеми 疒 (хвороба) до фонетика 巴 *bā* дає ієрогліф 疤 *bā* (шрам), вимова якого повністю узгоджена з фонетиком, а значення, тим часом, стосується захворювань. Хоча вимова не всіх ієрогліфів збігається з вимовою фонетика, тим не менш, учні можуть щонайменше передбачити варіанти їхньої вимови (наприклад, як у випадку з ієрогліфами 把 *bǎ* і 爸 *bà*).

Підхід до вивчення ієрогліфів через призму їхнього походження також є досить ефективним, адже допомагає запам'ятати точне написання ієрогліфа, спираючись на зоровий образ. Науковець Цзя Гуоцзюнь пропонує презентувати найпростіші ієрогліфи через малюнки, які ілюструють їхню еволюцію від стародавнього накреслення до сучасної форми.

У зв'язку зі стрімким розвитком технологій «традиційні методи роботи з інформацією практично втратили свою корисність», робота з інформацією «за допомогою комп'ютерних мереж уможливує прискорення процесу навчання та, загалом, підвищення його ефективності».

Наприклад, багатоскладові ієрогліфи, які, до того ж, рідко використовуються, можуть бути подані в ігровій формі з використанням Інтернет-ресурсів або із застосуванням динамічної наочності (відеоролик, пов'язаний із відповідним навчальним матеріалом), що підвищує ефективність їхнього засвоєння.

Однак не слід забувати, що Інтернет — це лише допоміжний технічний засіб навчання, для досягнення оптимальних результатів необхідно грамотно інтегрувати його використання у навчальний процес.

Методи карток, таблиць, стікерів, списків, фонетичних асоціацій, наративний метод та ін. також вважаються ефективними в контексті розвитку здібностей до запам'ятовування китайських ієрогліфів.

Крім усього зазначеного вище, одним із методів, призначених для запам'ятовування невласливої та нелогічної для нашої свідомості інформації— китайських ієрогліфів — унаслідок утворення необхідних асоціативних зв'язків (наприклад, заміна абстрактних понять на образи, підкріплені органами чуття), є застосування прийомів мнемотехніки [4].

Подібний метод було запропоновано китайським лінгвістом Лі Веймінем, який заперечував необхідність опори на історичне виникнення ієрогліфа, пропонуючи, натомість, мотивувати учнів на створення власних асоціацій стосовно структури ієрогліфа, спираючись на уяву та творчі навички. Наприклад, опис структури ієрогліфа 愉 *уї* (насолоджуватися, веселитися) може виглядати наступним чином: одна (一) людина (人) з ножем (刀) збирається на (月) місяць і відчуває себе (心) щасливою. Розбивши даний ієрогліф на графеми, можна отримати наступне: 一 (один), 人 (людина), 刀 (ніж), 月 (місяць) и 心 (серце). Не маючи нічого спільного зі справжнім значенням та історичним походженням, такий опис структури ієрогліфа є більш простим для більшості учнів.

У процесі запам'ятовування нової інформації за допомогою мнемотехнік необхідно перетворити знаки на образи, потім об'єднати їх у штучну асоціацію, далі сформувані послідовність безпосередньо пов'язаних між собою образів і надалі повторювати утворені зв'язки, таким чином, закріплюючи їх [2].

Мнемонічна фраза може бути гіпертрофованою, уявною, абсурдною або смішною — головне, аби вона знаходила відгук у свідомості та одразу ж видавала той ієрогліф, який було закодовано.

Багато китайських ієрогліфів мають свою власну мнемоніку та логіку побудови. Наприклад, ієрогліф 女 (жінка), який входить до складу багатьох інших ієрогліфів, маючи різні значення при додаванні інших радикалів, все одно зберігає свою внутрішню логіку. Якщо «жінка» знаходиться під «дахом» (安), то новий ієрогліф отримує значення «спокійний». Якщо поєднати ключі «жінка» и «дитина» (好), дана комбінація означатиме «любити, подобатися».

Використання мнемотехніки в контексті розвитку здібностей до запам'ятовування китайських ієрогліфів також може бути проілюстровано розбором ієрогліфа 鸡 (курка), який складається з двох графем: 又 (права рука) та 鸟 (птах). Уява породжує наступні образи: люди годують чубатого птаха з рук.

Метод «猜字谜» — розгадування ієрогліфічних загадок — також є вельми корисним для запам'ятовування елементів китайської ієрогліфічної писемності, адже китайські загадки, в основі яких омонімічність або багатозначність, тісно пов'язані з формою, вимовою або значенням ієрогліфів. Зовнішній вигляд ієрогліфа пояснюється шляхом його поділу на складові частини [5]. Наприклад, 一月一日非今天 — «одне сонце й один місяць — не сьогодні», відгадкою є ієрогліфа 明 (завтра).

Таким чином, застосування зазначених вище методів, кожен з яких має свої недоліки та переваги, сприяє формуванню та розвитку здібності до запам'ятовування китайських ієрогліфів. Активуючи різні види пам'яті, забезпечуючи успішне оволодіння ієрогліфічною писемністю, дані методи також підвищують інтерес до вивчення історії, культури та традицій Китайської Народної Республіки.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кочергин И. В. Очерки методики обучения китайскому языку : учебник / И. В. Кочергин – М. : Муравей, 2000. – 153 с.
2. Зиганов М. А. Мнемотехника. Запоминание на основе визуального мышления : учебник / М. А. Зиганов – М. : Школа рационального чтения, 2000. – 11с.
3. Mobo C.F. Gao Mandarin Chinese: An Introduction – Oxford: Oxford University Press, 2000. – 226 p.
4. Методическое пособие для учителей китайского языка : учебник / [А. Р. Аликберова, С. Ю. Глушкова, Р. В. Замилова, И. Р. Усманова] – Казань, 2017. – 70 с.
5. Бочкарева Н.В., Бахтина Е.В. Разгадывание иероглифических загадок как один из продуктивных методов изучения китайской письменности / Н. В. Бочкарева, Е. В. Бахтина // Известия Восточного института. – 2015. – 6с.

МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ЛЕКСИКИ НА РІЗНИХ ЕТАПАХ ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Лейба Крістіна Юріївна, студентка 5 курсу

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Науковий керівник: к.ф.н., доц. К.С.Жукова

Основною метою вивчення іноземних мов є спілкування в будь-якому форматі. Це двосторонній процес, який вимагає вміння розуміти один одного, вміти передати та інтерпретувати повідомлення. Для набуття належної навички спілкування китайською мовою необхідно бути знайомим зі словниковим запасом (окремими словами та їх значенням, розмовними словами, словосполученнями та фразовими дієсловами тощо) і перш за все зі стратегіями їх використання в правильному контексті відповідно до конкретних ситуацій. Адже якщо у людини погана вимова або проблеми з граматикою, він\вона, все ж таки, зможе передати інформацію, але без словникового запасу це неможливо. Лексика – це матеріал, з якого будується мова, тому вона відіграє надзвичайно важливу роль в вивченні будь-якої іноземної мови.

Викладачі, які займаються викладанням китайської мови, як іноземної зазнають багато труднощів із поясненням нових слів та виразів, тому що вчителі повинні вміти не тільки пояснити звук, тон і значення слів, але й пояснити відмінність між словами та виразами з подібним значенням та способом використання. Актуальність цієї теми підтверджується тим, що китайська мова є однією з найскладніших мов для вивчення, а значить вимагає нестандартних методів і особливого підходу.

Основна мета викладання лексики – засвоєння значення, форми слова та його використання в усному та письмовому мовленні – формування лексичних навичок. Іноді вчитель витрачає чимало зусиль для пояснення різниці у використанні слів, але студенти, використовуючи лексику у мові роблять забагато помилок.

Методикою викладання лексики китайської мови, як іноземної займалися такі вчені, як Н.А.Дьоміна, І.В. Кочергін, Чен Фенг, Донг Дінгфанг та інші [1,2].

Роботи Н.А. Дьоміної присвячені методиці викладання практичної китайської мови. І.В. Кочергін сформулював основні теоретичні та методологічні проблеми викладання китайської мови і пропонує шляхи їх вирішення. Чен Фен ввів морфемний і графемний

Сходознавство. Актуальність та перспективи. Тези доповідей
I Міжнародної науково-методичної конференції

Відповідальний за випуск: (Руда Н.В.)

Комп'ютерна верстка: Петрищева О.В.

Коректор: Коробкіна І.М.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори

Підписано до друку   Формат   Папір офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний. Ум. друк. арк.
Обл.-вид. арк.   Зам №   Тираж   прим.   Ціна договірна.